

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: Využití názornosti při výuce ruštiny

Autor: Iveta Matulíková

Vedoucí práce: PhDr. Hana Žofková, CSc.

Oponent: PhDr. Lenka Havelková

Diplomová práce se zabývá stále aktuální problematikou názornosti ve výuce cizích jazyků, jejíž uplatňování se v poslední době velmi změnilo v návaznosti na rozvoji elektronických pomůcek. Autorka se názorností zabývá jak v obecné rovině, tak i se zaměřením na výuku cizích jazyků, přičemž je analyzováno zejména uplatnění principu názornosti při výuce ruštině.

Teoretická část práce se zabývá obecně principem názornosti a jeho proměnami, přičemž pozornost je věnována zejména lingvodidaktickým myšlenkám J. A. Komenského. Dále pak autorka vysvětluje současné pojetí názornosti ve výuce a uvádí přehled různých pomůcek, jejichž prostřednictvím lze princip názornosti realizovat. Autorka zde mohla ještě uvést, jakými možnostmi pro názornost tyto pomůcky disponují. V další kapitole se autorka zabývá motivací, která jednoznačně patří k velmi důležitým faktorům ovlivňujícím cizojazyčnou výuku, jsou zde však uvedeny pouze obecné poznatky o motivaci a jejích typech, zcela však chybí vysvětlení vztahu motivace a názornosti, bez čehož kapitola v práci ztrácí svou funkčnost.

Další kapitola je věnována metodám výuky cizích jazyků, přičemž autorka uvádí přehled o metodách používaných v cizojazyčné výuce. Autorka vysvětluje potenciál pro názornost pouze u některých metod, u některých bohužel chybí. V následující kapitole autorka velmi správně uvedla možnosti uplatnění názornosti v cizojazyčné výuce při osvojování jazykových prostředků, ale mohla se zde ještě zamyslet nad názorností i při nácviu jednotlivých řečových dovedností.

Šestá kapitola se pak zabývá využitím moderních technologií v cizojazyčné výuce, zejména interaktivní tabule a interaktivních cvičení. Autorka uvádí jejich mnohé klady, avšak velmi správně se zmiňuje o některých jejich rizicích. Rovněž lze plně souhlasit s tvrzením autorky, že v důsledku digitalizace škol, a tedy i cizojazyčné výuky, se v tomto směru zvyšují požadavky na dovednosti učitele, na něž by měly reagovat především pedagogické fakulty při přípravě budoucích učitelů. Dále pak autorka na příkladu jedné lekce konkrétně porovnává

tištěnou a elektronickou podobu učebnice Raduga po-novomu a precizně vysvětluje potenciál její e-verze, což lze hodnotit velmi pozitivně.

V praktické části diplomové práce autorka vyhodnotila dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjištění postojů učitelů základních a středních škol k používání interaktivní tabule ve výuce. Výzkumná sonda vyhodnocuje odpovědi 30 učitelů ZŠ a 30 učitelů SŠ pouze z jednoho regionu, což může vést ke zkreslení, navíc lze předpokládat, že dotazník vyplnili pouze ti učitelé, kteří mají s IT tabulí zkušenosti. Není jasná ani návratnost dotazníků. I přes omezený výzkumný vzorek však autorka došla k řadě závěrů, které do značné míry postihují současný stav základního a středního školství v této oblasti a které otvírají mnoho otázek moderní digitalizované výuky.

Velmi zajímavá a podnětná je druhá část praktického oddílu práce, v níž autorka sestavila konkrétní ukázky možností práce s interaktivní tabulí, u všech uvádí postup práce se cvičením i zpětnou vazbu. Cíl cvičení je však formulován spíše tradičně se zaměřením na jazykové prostředky nikoli na komunikaci. Přesto je třeba ocenit snahu o vytvoření cvičení, jejichž nedostatky vyplývají pouze z malých zkušeností autorky.

Autorka se ve své práci snažila poskytnout ucelený pohled na uplatňování principu názornosti v cizojazyčné výuce, přičemž pozornost věnovala především současným možnostem, které přináší digitalizovaná výuka. Jako slabší se jeví teoretická část, protože v některých pasážích není jasně vysvětlen jejich vztah k názornosti. Zajímavá je praktická část, která přináší řadu podnětů pro teorii i praxi. Nedostatkem je práce s odbornou literaturou a její citování, v odkazech chybí konkrétní stránky, z nichž bylo citováno, některé pasáže nejsou citovány vůbec. Práce je velmi pečlivě zpracována, jazyk práce i grafické zpracování jsou na velmi dobré úrovni.

I přes uvedené nedostatky práce splňuje všechna kritéria pro diplomovou práci. Práci **doporučuji** k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

Otázky k obhajobě:

1. Jaký je vztah mezi motivací a názorností?
2. Co rozumíte pod pojmem „alternativní metody“ cizojazyčné výuky (str. 28-29)?
3. Domníváte se, že výuka cizího jazyka prostřednictvím interaktivní tabule je efektivnější a proč?

V Praze, dne 31.8.2011

PhDr. Lenka Havelková